

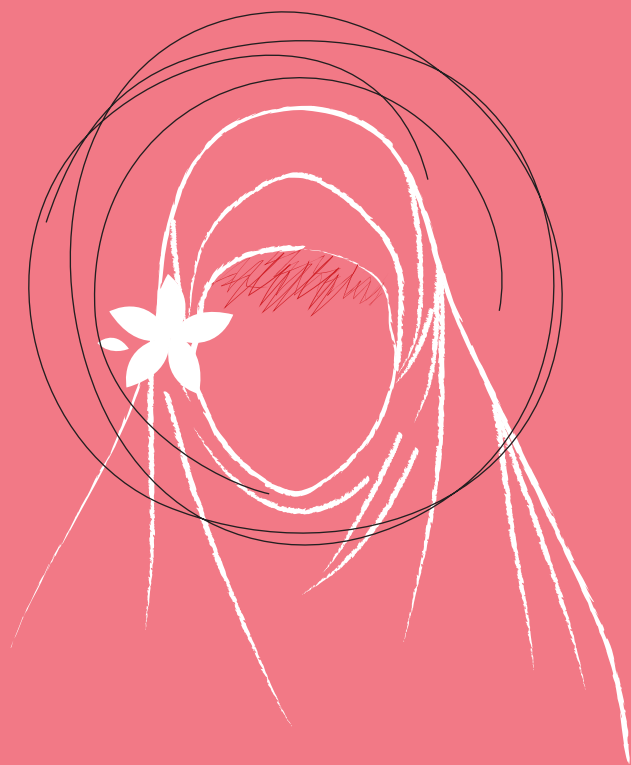
تهیه شده در اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان

نویسنده: حمید بیک‌زاده جلالی

ویراستار و مدیر هنری: محمد مهدی حججی

تمام حقوق محفوظ است.

پرسش‌های کتاب، در یک پایش کشوری از دانش‌آموزان،
حول حوادث سال ۱۴۰۱ به دست آمده است.

من معترضم!
سوالات دختران* از حجاب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وقتی بنای پرسش و پاسخ و جواب دادن به سؤالات دختران نوجوان و جوان پیش می‌آید، فرقی نمی‌کند که مخاطبان از چه طیف و مبنای فکری برخوردار باشند، تفاوت نمی‌کند که از کدام منطقه و شهر باشند، خواه ناخواه سمت و سوی سؤالات به حوزه عفاف و حجاب و حقوق زن در اسلام کشیده خواهد شد. این البته طبیعی است. در کنار پرسش‌های ذهنی خود بچه‌ها، شبهات رسانه‌ای نیز در این سال‌ها، به موضوع حقوق زن در اسلام ضریب داده و آن را برجسته کرده است. البته آنها که چنین فضایی را ایجاد کرده‌اند، نیت خیر نداشته و ندارند. آنها به دنبال جدا کردن دختران نوجوان و جوان از هویت‌های واقعی و کشاندن آنان به بن‌بستی هستند که غرب سال‌هاست در آن باقی مانده و به دنبال راه نجات است.

برای دختران عفیف و متدین ما، البته این یک فرصت بزرگ است. فرصتی که می‌توانند در آن آزادانه سؤالات خود را بپرسند و مبنای عمیق و محکم اسلام در موضوع زن را دریافت کرده و آنگاه در ترویج نگاه والای اسلام در حوزه زن، عفاف و حجاب بکوشند. بارها مشاهده کرده‌ام که تبیین صحیح و دقیق نگاه اسلام به زن، چگونه زنان غربی به ظاهر غرق در آزادی را شیفته خود کرده و

به تأمل واداشته است. نشانه کوچکی از جذابیت نگاه اسلام به زن، عفاف و حجاب این است که امروزه در دنیا، بالاترین آمار تازه مسلمانان را زنان تشکیل می‌دهند. زنانی که با تجربه آزادی‌های مد نظر غرب و دنیای مدرن، به پناهگاه عفاف و حجاب روی می‌آورند.

اثر حاضر تلاشی کوچک برای پاسخگویی به سؤالات شماری از دختران نوجوان در حوزه عفاف و حجاب است. این اثر قطعاً تمام سخن نیست و تلاش شده است که پاسخ‌ها، کوتاه و متناسب با فضای فکری و حوصله نوجوانان تهیه شود.

امید است این اثر، گامی کوچک در مسیر روشننگری و تبیین نگاه والای اسلام به موضوع عفاف و حجاب باشد. ان شاء الله

۱. چرا فقط خانم‌ها باید پوشش (روسری و چادر و...) داشته باشند؟

این سخن درستی است. حیا و پوشش، مخصوص یک جنس نیست و هر انسان با اصالتی مطابق با فرهنگ و آیین خود، پوشش مناسبی برای خود انتخاب می‌کند. همانطور که از دیرباز زنان ایرانی پوشش کاملی برای خود انتخاب کرده بودند. تصویر زن در نگاره‌های ۲۵۰۰ سال پیش تخت جمشید به خوبی این موضوع را نشان می‌دهد.

ولی هر زن و مردی در هر جایی از این کره خاکی، تفاوت‌هایی در پوشش دارند. چون نیازها و ویژگی‌هایشان با هم تفاوت دارد. زن ظرافت و زیبایی بیشتری از مرد دارد. از طرفی نقطه ضعف جنس مرد همینجاست! مردها با چشم عاشق می‌شوند ولی زن‌ها با گوش! یعنی مردها به ظاهر طرف مقابل اهمیت زیادی می‌دهند و زن‌ها به هم‌زبانی و نوازش‌های کلامی و احساسی. بنابراین لباس و پوشش بانوان با مردها متفاوت است. اگر صفحه حوادث روزنامه‌ها را نگاهی بیندازید؛ شاهد خواهید بود که معمولا مردهایی که می‌خواهند زنی را فریب دهند با چرب‌زبانی این کار را انجام می‌دهند و از طرفی زن‌هایی که می‌خواهند دل مردی را به دست آورند از کرشمه‌های ظاهری استفاده می‌کنند!

۲. چرا می‌گویند امنیت دختران فقط با حجاب فراهم می‌شود در حالی که بدون حجاب هم می‌توان امنیت داشت؟

✓ اجازه دهید مفهوم امنیت را بیشتر بررسی کنیم. اگر هزار تومان و پنج هزار تومان داشته باشیم؛ چگونه از آن مراقبت می‌کنیم؟ تراول ۱۰۰ هزار تومانی چطور؟ پول خرده‌ها را شاید روی میز رها کنیم. اما وجه که با ارزش‌تر شد در کیف و جیب می‌گذاریم. اگر طلا و سکه داشته باشیم چطور؟ حتماً احتیاط بیشتری خواهیم کرد. هر چقدر اهمیت سرمایه بیشتر باشد برای امنیت آن فکر بیشتری می‌کنیم. بنابراین امنیت مفهومی عمیق و چند لایه است. قاعدتاً وقتی سرمایه‌ای کمتر در معرض دید افراد مختلف قرار بگیرد، دستبرد خیلی کمتری می‌خورد.

حجاب مانع خوبی است تا از نگاه حریصانه جلوگیری کند. طمع افراد تحریک نشود تا انگیزه دست‌درازی کمتر شود. همانطور که در حکمتی زیبا گفته شده:

ز دست دیده و دل هر دو فریاد که هر چه دیده بیند دل کند یاد

البته امنیت فقط با حجاب فراهم نمی‌شود ولی بدون شک یکی از مهم‌ترین ابزارهای تامین امنیت برای خانم‌ها در تمام دنیاست. خوشبختانه آمار خشونت و تجاوز و مزاحمت برای بانوان در کشور ما، نسبت به کشورهای غربی (یا شرقی) بسیار کمتر است. آمار وحشتناک تجربه‌های خشونت و مزاحمت برای خانم‌ها در کشورهای غربی و شرقی، چیز پنهانی نیست و با یک جستجوی ساده قابل مشاهده است. (به عنوان مثال پویش #mee_too را جستجو کنید و ببینید چه کسانی بیشتر با آن همراه شده‌اند و میزان حجاب آن‌ها چقدر بوده است؟)

۳. چرا بیشتر محدودیت‌ها برای خانم‌هاست؟

✓ محدودیت از آن کلمات غریب روزگار ماست. مثلاً فرض کنیم یک ورزشکار از رژیم غذایی خود شکایت کند! یا اینکه بگوید چرا باید خوابم سر وقت باشد و تمرین‌های مرتب داشته باشم؟! دلم می‌خواهد تا نیمه شب وبگردی کنم! هله هوله بخورم و تا ظهر بخوابم! این چه محدودیت‌هایی است که مربی برای ما وضع می‌کند!

لزوماً هر محدودیتی بد و بی‌منطق نیست. بعضی از آنها برای رشد ماست، بعضی لازمه شرایط و موقعیت ما. هر شخصی در هر موقعیتی محدودیت‌هایی دارد. دانش‌آموز، ورزشکار، معلم، والدین، کارمند... و حتی سلبریتی‌ها! جالب اینکه بسیاری از افراد مشهور آرزو دارند یک خرید عادی داشته باشند. یا بدون جلب توجه در پارک قدم بزنند و مورد نگاه حریصانه مردم نباشند ولی این محدودیت را دارند... و این طبیعت موقعیت آنهاست.

محدودیت‌ها گاهی لازمه شرایط زندگی است. اگر دیوار خانه‌تان کوتاه باشد، روشنایی بیشتری پیدا می‌کند ولی از طرف دیگر هر دزدی هم می‌تواند به حریم آن خانه وارد شود.

هرچند در ایران امروز، برخی محدودیت‌ها باعث محرومیت بانوان نیست و در عرصه‌های مختلف علمی، فرهنگی و ورزشی فعالیت دارند.

البته با مدیریت و برنامه‌ریزی بهتر خیلی از محدودیت‌ها قابل رفع است. مثل احداث ورزشگاه‌ها و مراکز فرهنگی تفریحی برای بانوان.

❓ ۴. مگر قرآن نمی‌گوید لا اکراه فی الدین؟ پس علت حجاب اجباری چیست؟! ❗

✔ در اروپای زمان قرون وسطی، کلیساها با تحت فشار گذاشتن مردم و حتی شکنجه آنها عقایدشان را مورد بازخواست قرار می‌دادند و اگر مخالف نظر آنها بود به مجازات سخت محکوم می‌شدند. لا اکراه فی الدین یعنی قرار نیست به زور باور کسی را تغییر داد. کسی را مجبور به یک عقیده خاص کرد. روزه گرفتن و نگرفتن شما، رفتار در خلوت و محیط فردی شما، جزء عقیده شخصی خود شماست و هیچ اجباری در آن نیست. اینکه دکوراسیون منزل شما به چه شکلی باشد کاملاً به سلیقه شما بستگی دارد ولی جنبه بیرونی ساختمان منزل شما بُعد اجتماعی دارد. ممکن است ارتفاع آن، یا مشرف بودن آن، یا نوع معماری بیرونی آن مزاحم دیگر همسایه‌ها باشد. یا با قوانین معماری شهر همخوانی نداشته باشد. بسیاری از شهرهای اروپایی برای معماری بیرونی ساختمان شما قوانین دقیقی وضع می‌کنند. از نظر شکل و فرم هم نمی‌توانید هر طور دوست داشتید خانه‌تان را بسازید و باید از قوانین دقیق آن شهر پیروی کنید.

در محیط و ابعاد فردی و در عقاید شخصی، هیچ اکراه و اجباری نیست و آنطور که دوست دارید، عمل کنید و مسئولیت آن بر عهده خود شماست. حتی می‌تواند به حجاب اعتقاد نداشته باشد ولی نمی‌تواند خلاف قانون جامعه اسلامی رفتار کنید. چون حجاب به غیر از رابطه با خدا، با جامعه هم تعریف می‌شود و دین برای حفظ سلامت افراد چنین قانونی را وضع کرده است.

بنابر همین قاعده، دین قوانینی را وضع کرده تا زیست مردم بدون تحریک

و رقابت جنسی و با آرامش باشد و بنابراین به خانم‌ها توصیه می‌کند پوشش و رفتارشان طوری باشد تا احساسات جنسی عموم جامعه تحریک نشود و آرامش و آزادی فکری محیط عمومی حفظ شود.

۵. مردها چشم‌هایشان را ببندند، چرا فقط ما خانم‌ها حجاب داشته باشیم؟

✓ این درست است که مردها هم باید چشم‌پاک و با حیا باشند ولی از نظر علمی ثابت شده جنس مرد نسبت به محرک‌های بینایی بسیار حساس‌تر است. بنابراین طبیعی است که خانم‌ها این بُعد مردها را خیلی درک نکنند! چشم‌چرانی معمولاً صفتی است که به مردها می‌چسبد نه خانم‌ها! قرآن به مردها توصیه می‌کند چشم‌شان را کنترل کنند و البته به خانم‌ها حجاب و رفتار باوقار را توصیه کرده است.

بانوان به طور معمول در کنترل هیجان جنسی قوی‌تر از مردان هستند. از طرفی حس لامسه خانم‌ها حساس‌تر است و از نظر روانی با حس شنوایی بیشتر تحریک می‌شوند. اگر مردی را با محبت صدا بزنید شاید در حد یکی دو حبه قند در دلش آب شود ولی یک خانم نیم تا یک کیلو قند! و تفاوت‌های بسیار دیگر که لازم می‌شود برای آن تدبیری بیاندیشیم و رفتار متناسب با آن را انتخاب کنیم.

بنابراین پوشش مناسب خانم‌ها باعث می‌شود جامعه (که نیمی از آنها مردها هستند و اتفاقاً بر نیم دیگر جامعه یعنی خانم‌ها، اثر مستقیم و غیرمستقیم دارند) آرامش فکری داشته باشد.

۶. آیا زمان حضرت فاطمه علیها السلام چادر وجود داشته که به ما می‌گویند حجاب کامل فقط چادر است؟! ❓

✔ ابتدا ببینیم معنی «حجاب» چیست؟ در لغت به معنی پرده و پوشش است و در اصطلاح به معنی پوششی که بدن را از دیگران می‌پوشاند. با این تعریف بهترین و کامل‌ترین حجاب، پوششی است که کامل‌تر باشد. بدین ترتیب پوششی که همه اندام را شامل شود، و از همه کامل‌تر است چادر است.

اما در خصوص اینکه آیا در زمان حضرت زهرا علیها السلام چادر وجود داشته یا خیر؟ از قرآن کریم سوال می‌کنیم. خداوند در آیه ۵۹ سوره احزاب می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا؛ ای پیامبر با زنان و دختران خود و زنان مؤمنان بگو که خود را با چادر کامل بپوشانند، که این کار برای اینکه (به پاکدامنی) شناخته شوند تا از تعرض و جسارت (هوس‌رانان) آزار نبینند، بهتر است و خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.»

همان‌طور که می‌بینید در این آیه شریفه، کلمه «جلباب» آمده است که به عقیده بسیاری از مفسران به معنی پوشش بلندی است که بدن را در بر می‌گیرد و امروزه معادل آن چادر است.

بنابراین، پوششی بلند و پوشاننده بدن مانند چادر در زمان حضرت زهرا علیها السلام وجود داشته است و حتی در صورت عدم وجود این پوشش در زمان ایشان نیز، با توجه به معنا و مفهوم حجاب، هم‌اکنون چادر کامل‌ترین حجاب است.

۷. آیا «حجاب» فقط چادر است؟

✓ خیر؛ حجاب به معنای پوششی است که بدن به جز صورت و دست‌ها را بپوشاند. بنابراین بسیاری دیگر از پوشش‌ها مانند مانتو و مقنعه و روپوش مدارس هم، حجاب محسوب می‌شود. البته طبیعتاً بهترین حجاب، پوششی است که ظرافت‌های جذاب زنانه را کمتر در معرض دید قرار دهد. در بین حجاب‌های موجود، چادر به بهترین شکل این کار را انجام می‌دهد. اما این به معنی بی‌حجاب بودن کسانی که چادر نپوشیده‌اند نیست.

۸. چرا با وجود فساد در زمینه‌های دیگر جامعه، آنقدر روی مسئله حجاب حساس هستید؟ چرا جلوی خلافاکارها و دزدها را نمی‌گیرید؟

✓ کار بد هیچ‌کس نمی‌تواند مجوزی برای کار بد دیگران باشد. اگر این منطق درست باشد، کسی که فحش می‌دهد بگوید به جای برخورد با من جلوی دزدها را بگیرید! دزدها بگویند به جای برخورد با ما، قاتل‌ها را بگیرید و همین‌طور این داستان ادامه دارد.

هر کار بد و اشتباهی در جای خود ناپسند است و لازم است با آن برخورد شود- که این برخوردها هم انجام می‌شود و اخبار بخشی از آنها در رسانه‌ها موجود است- اما این مساله باعث نمی‌شود که خطرات بدحجابی و بی‌حجابی کم یا نادیده گرفته شود. بنابراین باید با هر کار بد و غیرقانونی مبارزه شود و نمی‌توان به بهانه برخورد با یک کار بد از کار اشتباه دیگری چشم‌پوشی کرد.

۹. یک تار موی من بیرون باشد، دنیا به آخر می‌رسد؟! ❓

✔️ اگر یک تار مو در غذایی خوب و خوشمزه باشد، آیا دنیا به آخر می‌رسد؟ طبیعتاً خیر. این تار مو حتی مزه و طعم غذا را هم تغییر نمی‌دهد، اما بسیاری از افراد در چنین حالتی دچار دلزدگی شده و آن غذای خوب و خوشمزه از چشم‌شان می‌افتد.

از سوی دیگر ماجرای سؤال یکی از اصحاب امام صادق علیه السلام در این زمینه درس آموز است. روزی یکی از یاران امام خدمت ایشان رسید و گفت در یک کوزه روغن یک موش افتاده، آیا می‌شود آن روغن را خورد؟ امام صادق علیه السلام فرمودند: «نمی‌توانی آن را بخوری.» مرد گفت آقا یک موش کوچک‌تر از آن است که باعث شود غذای خود را کنار بگذارم و از خیر روغن‌های گران قیمت بگذرم! امام صادق علیه السلام فرمودند: «آن چیزی که در نظر تو کوچک است، موش نیست. این دین است که در نظر تو کوچک است.»

بنابراین، اگر از این زاویه به ماجرا نگاه کنید؛ متوجه می‌شویم که یک تار مو شاید به خودی خود اهمیتی نداشته باشد اما وقتی به این توجه کنیم که حتی نمایش یک تار مو هم، سرپیچی از فرمان پروردگار جهانیان است؛ همین یک تار مو هم مهم می‌شود. چطور ممکن است روزانه دست دعا و نیاز به درگاه پرورگار بلند کنیم از او انتظار داشته باشیم نیازهایمان را تأمین کند ولی در عمل به دستوراتش اهمیت ندهیم؟

۱۰. برای دل خودم تیپ می‌زنم! چرا بقیه نظر می‌دهند؟! ❓

✔ این سخن درستی است؛ ولی کامل نیست. تیپ و ظاهر هر شخصی به انتخاب و سلیقه خودش ارتباط دارد نه دیگران. ولی تا جایی که بر دیگران اثری نداشته باشد، هر کسی می‌تواند در اتاق خودش، در منزل خودش، در محیط خصوصی‌اش، مطابق سلیقه و علاقه‌اش لباس بپوشد و به اصطلاح تیپ بزند. اما وقتی در کوچه و خیابان و اجتماع وارد می‌شود، دیگر موضوع فرق می‌کند. فرض کنید شخصی به یک عطر تند و خاص علاقه داشته باشد و برای مهمانی یک شیشه از آن را روی خود خالی کند! طبیعتاً این کار درستی نیست و بوی این عطر مشام دیگران را بیش از اندازه تحت تاثیر قرار می‌دهد. بنابراین، پوشش در محیط اختصاصی و اجتماعی تفاوت دارد.

ضمن آنکه وقتی شما از پزشک خوب، یا رستوران و فروشگاه مناسب آگاهی دارید و یا از جاده خراب و پرخطری خبر داشته باشید. سعی می‌کنید از روی دلسوزی به دیگران اطلاع دهید و تلاش می‌کنید آنها را از آن جاده خطرناک منصرف کنید. توصیه برای حجاب هم از سر دلسوزی است. چون به اصطلاح تیپ زدن یک خانم جوان، برای مردها بسیار فریبنده است و باعث درگیری ذهنی و از دست آرامش جوانترها و یا خیانت در خانواده‌هاست و البته دختران را هم بیشتر در معرض تجاوز قرار می‌دهد.

۱۱. دیدن موی زن، مگر چه اتفاق و تاثیری روی مردها می‌گذارد؟! ❓

✔ اتفاقاً یکی از بحث‌های تفاوت‌های خانم‌ها و آقایان همین جاست. موی زن، یکی از زینت‌های اوست و برای مرد جذاب و فریبنده است. ناخودآگاه مرد، موی باز را روی باز تلقی می‌کند! اگر سری به تاریخ عشق و عاشقی بزنید و آن را در ادبیات جستجو کنید. اشعار زیادی پیدا خواهید کرد که حاوی توصیفات شورانگیزی از همین تار موی خانم‌هاست!

مثلاً این شعر زیبای حافظ:

زلف بر باد مَدِه تا ندهی بر بادم
 ناز بُنیاد مَکُن تا نَکُنی بنیادم
 زلف را حلقه مَکُن تا نَکُنی در بندم
 طَـرَـه را تاب مده تا ندهی بر بادم

یا این شعر خاقانی:

زان زُلف مُشک رنگ نسیمی به ما فرست
 یک موی سر به مهر به دست صبا فرست

یا نمونه دیگری از صائب تبریزی:

هر سر موی تو از غفلت به راهی می‌رود
 جمع کن پیش از گذشتن کاروان خویش را

اگر مو و چشم و مژه خانم‌ها در آقایان تاثیری نداشت، هزاران بیت شعر عاشقانه در خصوص آنها به وجود می‌آمد؟! بنابراین یکی از نعمت‌های خداوند در خانم‌ها نعمت موهای زیباست که شکر این نعمت جز با رعایت دستورات الهی در مورد آنها کامل نمی‌شود.

۱۲. دلت باید پاک باشه به ظاهر که نیست!

✓ سخن صحیحی است اما کامل نیست. اگر خوشمزه‌ترین و بهترین غذا را داخل یک پاکت فریزر بریزند و برای شما بیاورند. چه حسی به آن پیدا می‌کنید؟ هر مقدار هم که صاحب رستوران توضیح بدهد که ظاهر مهم نیست، من بهترین برنج و مرغوب‌ترین گوشت را با بهترین روغن و زعفران در این غذا به کار برده‌ام. ولی باز از چشم شما می‌افتد. حتماً باطن هر چیز مهم‌تر از ظاهر آن است اما این به معنای بی‌اهمیتی ظاهر نیست.

نکته دیگر اینکه آیا دل پاک که یک امر درونی است، نباید نشانه‌های بیرونی هم داشته باشد؟ یعنی می‌شود کسی دلش پاک باشد اما از رفتار زشت دوری نکند؟ اگر چنین چیزی ممکن باشد پس دل ناپاک چه نشانه‌هایی خواهد داشت؟!

ضمن اینکه ظاهر انسان به دل انسان کمک می‌کند... مثلاً وقتی ظاهر موقر و پوشیده باشد، افراد باوقارتری جذب انسان می‌شوند و بروی حال دل انسان اثر می‌گذارند و یا برعکس... بنابراین ظاهر انسان، زمینه‌های مثبت و منفی را برایش هموار می‌کند.

البته زمانی که حجاب برای اطاعت از خداوند مهربان برخواسته باشد، نور آن بر دل و پاکی آن بیشتر اثر خواهد گذاشت. در نتیجه، بخشی از این حرف درست است که دل پاک اهمیتش از ظاهر بیشتر است. اما این به معنی بی‌ارزشی ظاهر نیست.

❓ ۱۳. رفتار تند با حجاب‌ها باعث شده ما از حجاب زده شویم! وقتی به ما می‌رسید انگار کافر دیده‌اید!

✔️ حکم کلی صادر کردن درست نیست. مثل اینکه بگوییم ایرانی‌ها اینطورند، اروپایی‌ها آنطورند، یا اهالی فلان شهر، یا پزشک‌ها یا روحانی‌ها... این‌جور هستند. در هر صنف و گروه و شهری افراد مختلفی وجود دارد و به گناه و اشتباه یک یا چند نفر همه را به یک چشم نباید نگاه کرد.

اما در خصوص حجاب، باید حواسمان باشد که این امر یک حکم الهی است که اتفاقاً با فرهنگ و تاریخ ما نیز تناسب دارد. زن ایرانی در تاریخ هم دارای پوشش‌های سنگین و متین بوده، که بسیار شبیه حجاب اسلامی است.

حال به نظرتان منطقی است که برخورد بد برخی - به هر دلیلی - نظر ما را نسبت به خداوند یا یک حکم الهی عوض کند؟ طبیعتاً پاسخ منفی است. رابطه هر یک از ما با خداوند فراتر از هر چیز دیگری است و هر اتفاقی در زندگی ما، کوچک‌تر از آن است که رابطه ما را با خالق زمین و آسمان تغییر دهد و زمینه بی‌اعتنایی به نظر خدای بزرگ مرتبه را فراهم کند.

❓ ۱۴. چرا باید حجاب داشته باشیم، وقتی کسانی که به ما توصیه می‌کنند، خودشان ممکن است خطاهای بزرگ‌تری داشته باشند!؟

✔ امیرمؤمنان علی علیه السلام در حدیث کوتاهی می‌فرمایند: «ببین (گوینده) چه می‌گوید، نه اینکه چه کسی می‌گوید.» بسیاری از اوقات افرادی حرف‌های خوبی می‌زنند اما عمل خوبی ندارند. این مسأله باعث نمی‌شود که آن حرف درستی و اهمیت خود را از دست بدهد. مثلاً بعضی دکترها در خصوص بدی سیگار و ضرر آن برای بدن سخن می‌گویند، اما خودشان سیگار می‌کشند! آیا این باعث می‌شود که آن توصیه‌ها واقعیت نداشته باشد؟ قطعاً پاسخ منفی است.

اما در خصوص سؤال شما؛ ممکن است برخی افراد حجاب ظاهری داشته باشند ولی حیا و نجابت لازم را در کنار حجاب نداشته باشند. خب این اتفاق خوبی نیست، اما نمی‌تواند موجب شود که کار خوب و مهمی مانند حجاب خدشه‌دار شود. حجاب یک حکم دینی است که با دلایل روشن فطری، علمی، عقلی و فرهنگی همراه است. بنابراین حجاب بر اساس حرف برخی افراد ایجاد نشده است که با عمل نادرست آنان خراب شود!

۱۵. با مذهب و افراد مذهبی بد نیستم ولی از حجاب خوشم نمی‌آید! دوست ندارم روسری بپوشم!

✓ هر یک از ما در زندگی شخصی و خصوصی خود، می‌تواند مطابق سلیقه و علاقه‌هایش انتخاب و عمل کند. اما وقتی صحبت از زندگی اجتماعی می‌شود، دیگر نمی‌شود هر طور که دوست داشتیم رفتار کرد. چون رفتار ما بر زندگی دیگران هم تاثیر گذار است.

در دایره ارتباط‌های اجتماعی برخی محدودیت‌ها طبیعی است. مثلاً یک نفر بگوید من دوست ندارم پشت چراغ قرمز معطل شوم! یکی دیگر بگوید من دوست ندارم آشغال‌هایم را در سطل زباله بگذارم! دیگری بگوید دوست ندارم در گرمای تابستان اصلاً لباسی در خیابان بپوشم! و هزاران مثال دیگر. به نظرتان اینگونه اصلاً می‌توان زندگی اجتماعی داشت؟

ضمن اینکه پوشش مناسب در درجه اول سودش به خود فرد بازمی‌گردد. آرامش و ارزش انسانی او را در پیش دیگران بیشتر می‌کند. دیگران به چشم یک ابزار لذت‌جویی به او نگاه نمی‌کنند. از طرفی بی‌حجابی، آزادی به قیمت اسارت دیگران است! و این خودخواهی بزرگی است که برای راحتی یا دل خودمان، فکر و روح و روان افراد جامعه را درگیر کنیم.

بنابراین، رعایت قوانین اجتماعی - حتی اگر مخالف علاقه‌مان هم باشد - به نفع همه از جمله خود ماست و آرامش بیشتری به جامعه و افراد آن هدیه می‌دهد.

۱۶. کسی که چشمش پاکه من چرا باید جلوش با حجاب باشم؟

✓ حجاب در درجه اول مربوط به خود ماست. برای حفظ حیا، لطافت و ظرافت‌های زن نه طرف مقابل. از طرف دیگر چطور مشخص می‌شود که یک نفر چشم پاک دارد؟ آیا غیر از این است که چشم پاک از یک دل پاک و با غیرت به وجود می‌آید؟ آیا در طول تاریخ چشم پاک‌تر از ائمه علیهم‌السلام داشته‌ایم؟ آیا سراغ دارید که ائمه علیهم‌السلام به خانمی توصیه کرده باشند که در محضر آنان نیازی به حجاب ندارند؟ یا حتی دیگر بزرگان دینی ما؟ هرگز چنین نمونه‌ای وجود ندارد.

بنابراین، اولاً، این حکم پروردگار ماست که ما را خلق کرده و خوب و بد ما را بهتر می‌داند. دوماً بخاطر حفظ حیای خودمان و عادی نشدن بی‌حجاب بودن در پیش چشم دیگران. سوماً اینکه هیچ کس از دل دیگری خبر ندارد. چه بسا همان فردی که به نظر چشم پاک می‌آید، در دلش وسوسه‌هایی داشته باشد! البته نه به معنای بدبینی به دیگران؛ بخاطر طبیعت بشر که ضعیف است. تاریخ به خوبی با حکایت‌های بی‌شمار گواه این ادعا است که آدمی زادگاهی ناخواسته و بدون انگیزه قبلی وقتی در موقعیت خاصی قرار می‌گیرد؛ دچار لغزش‌های خطرناکی شده است.

۱۷. چرا در جامعه هیچ صحبتی در مورد حجاب آقایان نمی‌شود مگر نه اینکه حجاب هم برای مرد است و هم برای زن؟

✓ این حرف درستی است که پوشش مناسب تنها به خانم‌ها اختصاص ندارد و آقایان هم باید لباس مناسبی داشته باشند. منتهی از یک طرف خصوصیات جسمی و روانی زن و مرد متفاوت است و از طرفی حد پوشش آقایان هنوز خیلی خارج از شرع و عرف نشده تا نیاز آنچنانی به تذکر داشته باشد. ولی در خصوص خانم‌ها اینگونه نیست و متأسفانه با یک نگاه به خیابان‌ها، دلیل توجه بیشتر به حجاب خانم‌ها روشن می‌شود.

از طرف دیگر حجاب برای زن، کارکردهای هویتی و تمدنی دارد و یک مسأله شخصی نیست. به همین خاطر است که در محصولات رسانه‌ای گوناگون غربی انواع روش‌های مقابله با حجاب دیده می‌شود. در بعضی از کشورهای اروپایی حتی دختران با حجاب حق تحصیل ندارند و برای تحصیل باید کشف حجاب کنند! ولی برای آقایان چنین صحبت‌هایی در میان نیست. چون مرد و زن حساسیت و موقعیت‌تشان با هم تفاوت‌هایی دارد.

۱۸. چرا از ابتدا در کشور مانتوهای جلو باز را مد کرده‌اند که الان به آن گیر بدهند؟

✓ فرمایش بسیار درستی است. لباس‌هایی که در کشور تولید و به فروش می‌رسند باید مطابق قوانین کشور باشند. اما متأسفانه به دلایل مختلف مثل ناهماهنگی در بین بخش‌های فرهنگی، صنعتی و انتظامی چنین مسائلی پیش می‌آید. یا سودجویی برخی تولیدکنندگان که فقط به فکر منفعت خود هستند نه چیز دیگری و برای فروش بیشتر به هر بدعتی دست می‌زنند. یا برخی تولیدکنندگان و فروشندگان، خود را اینگونه توجیه می‌کنند که ما این لباس‌ها را به عنوان لباس خانگی یا میهمانی می‌فروشیم نه به عنوان لباس بیرون و مانتو!

البته معیار آراستن و پوشیدن هر شخصی مطابق ارزش‌های فطری، دینی و فرهنگی‌اش باید باشد نه بوتیک‌ها و مزون‌ها و لایف استایل‌های نامناسب... بنابراین، مراقبت و تصحیح قوانین در حوزه پوشاک و عرضه آن، حتماً کار لازم و صحیحی است اما این مساله مسئولیت ما در رعایت پوشش صحیح را کم نمی‌کند.

۱۹. چرا گشت ارشاد فقط برای دختران بدحجاب است؟

✔ البته آن چیزی که به نام گشت ارشاد مشهور شده است در واقع نامش گشت امنیت اخلاقی است. این واحدهای انتظامی به هرگونه سوء رفتار اخلاقی و اجتماعی ورود پیدا کرده و رسیدگی می‌کنند. بخشی از برخوردهای این واحدهای انتظامی با مردانی است که به صورت‌های مختلف برای خانم‌ها مزاحمت ایجاد می‌کنند. ولی معمولاً این بخش فعالیت این واحدهای انتظامی منعکس نمی‌شود و تاکید رسانه‌های فرصت طلب که بیشتر از خارج از کشور اداره می‌شود، بر روی تذکرهای این واحدها به پوشش خانم‌هاست. و از این طریق به دنبال اهداف مختلفی مثل تغییر هویت فرهنگی، درگیری داخلی و فتنه‌انگیزی هستند.

بنابراین، گشت ارشاد نه تنها فقط برای دختران بدحجاب نیست بلکه بخشی از فعالیت‌های آن برای افزایش امنیت خانم‌ها در فضاهای عمومی و اجتماعی است.

۲۰. چرا اکثر نوجوانان با حجاب مخالفند؟

✓ برای این ادعا باید مستندات پژوهشی و آماری ارائه کنید تا مشخص شود چطور به این نتیجه رسیده‌اید. در تحقیقات اجتماعی مولفه‌هایی متفاوت و مختلفی وجود که نیازمند آزمون‌های دقیق و همه‌جانبه‌ای است. ولی اغلب اوقات تحت تاثیر اتمسفر اطراف خود هستیم. با دیدن هم‌کلاسی‌ها، دوستان، فامیل یا نهایتاً فضای مجازی که با سلیقه خودمان چینش کرده‌ایم، به نتایج غیرواقعی می‌رسیم. مثلاً اگر در یک شهر مذهبی زندگی کنید فکر می‌کنید همه مذهبی هستند و اگر به شهر دیگری بروید به نظر می‌آید، دینداری مردم کم شده است!

ولی این راه‌ها دقیق و علمی نیست و نتیجه آن اعتبار ندارد. به این دلیل که یک نفر معمولاً در محیط بسته و هم‌فرهنگ خود قرار دارد و مثلاً از هزاران مدرسه دیگر، صدها شهر دیگر و ... اطلاعی ندارد. میلیون‌ها دانش‌آموز دختر و پسر که در تشکل‌های دانش‌آموزی فعالیت می‌کنند، در برنامه‌های مذهبی شرکت می‌کنند و ... در این آمار کجا هستند؟ شاید دیده باشید که در تبلیغات‌های رسانه‌ای اینگونه تبلیغ می‌شود که دیگر مردم از دین خسته شده‌اند و آن را نمی‌خواهند ولی در مراسم‌های مختلف مذهبی حضور پرشور مردم چیز دیگری را ثابت می‌کند. یا گفته می‌شود که مردم از انقلاب یا فرهنگ شهادت و مقاومت بریده‌اند! ولی تشییع جنازه باشکوه سردار سلیمانی یا شهید حججی این ادعا را نقض کرده است.

بنابراین، چنین فرضیه‌ها و حکم صادر کردن‌هایی بدون بررسی‌های علمی و همه‌جانبه درست نیست.

❓ ۲۱. اگر حجاب خوبه پس چرا سایر ادیان الهی آن را رعایت نمی‌کنند؟

✔ حضرت محمد ﷺ آخرین فرستاده الهی و اسلام آخرین دینی است که برای هدایت انسان فرستاده شده است. طبیعی است که آخرین دین، کامل‌ترین دین نسبت به سایر ادیان گذشته باشد. اینکه کامل‌ترین دین، احکامی داشته باشد که در سایر ادیان نبوده امر عجیبی نیست.

اما با همه اینها خوب است بدانید که حجاب در دین یهودیت و مسیحیت هم واجب بوده است. مثلاً در تورات که کتاب مقدس یهودیان است این داستان آمده است: «در نقل ماجرای ازدواج اسحاق (پسر ابراهیم ع) با رفقه یا به زبان لاتین ربکا) در سفر پیدایش آمده است: «رفقه چشمان خود را بلند کرد و اسحاق را دید و از شتر فرود آمد، زیرا که از خادم پرسید، این مرد کیست که در صحرا به استقبال ما می‌آید و خادم گفت آقای من است، پس بُرَقع خود را گرفته و خود را پوشانید.» (تورات، ۶۴-۲۴/۶۵) برخی عالمان یهودی این بخش را دلیلی بر واجب بودن حجاب در یهودیت دانسته‌اند. البته تأکیدات تورات بر حجاب تنها همین نمونه نیست و موارد متعددی از تأکید بر حجاب را در تورات می‌توان دید. این سختگیری در خصوص حجاب تا جایی ادامه یافته که بر اساس تلمود (کتاب احکام یهودی) «زنی که بدون پوشاندن سرش به میان مردان برود» موجب باطل شدن ازدواجش شده و مهریه به او تعلق نمی‌گیرد.

مسیحیت هم در بسیاری از احکام تابع دین یهود بوده است. در خصوص حجاب هم ضمن تأیید احکام یهودیت حتی آن را یک مقدار سختگیرانه‌تر کرده است.

حجاب راهبه‌های مسیحی نشانگر این امر است. تصاویر «حجاب زنان مقدس مسیحی» یا «راهبه‌های مسیحی» را جستجو کنید. بسیار شبیه حجاب اسلامی است. در تصاویر قدیمی موجود در کلیساها و اماکن مذهبی مسیحی، حضرت مریم علیها السلام دارای حجاب کامل است که این حجاب نیز بسیار شبیه حجاب اسلامی است. اگر چه دنیای غرب در ترویج بی‌حیایی حتی همین را هم تحمل نکرده و در نقاشی‌های جدید، حجاب حضرت مریم علیها السلام را هم کاهش داده‌اند.

همه اینها در خصوص اصل حجاب در دین‌های الهی بود، اما رعایت این دستور دینی یا عدم رعایت آن از سوی پیروان ادیان، بحث دیگری است که باید در جای خود به آن پرداخت.

۲۲. چرا از مقاطع ابتدایی برای بچه‌ها دلیل حجاب را توضیح نمی‌دهند؟

✓ آفرین بر شما، به نکته دقیق و خیلی خوبی اشاره کردید. تبیین و توضیح منطق روشن و عقلانی حجاب از سنین پایین‌تر، تعیین کننده است. اگر شخصی تا جوانی به یک سبک زندگی عادت کند، فکر او هم به همان صورت شکل می‌گیرد. وقتی ما از فرزندانمان غفلت کنیم دیگران روی آنها تاثیر می‌گذارند. هرچند در سال‌های گذشته کارهای خوبی انجام شده ولی به هیچ وجه کافی نیست. از طرف دیگر مهم‌تر از تولید محتوای مناسب، مربیان و معلمان است که خودشان به این مساله ایمان و باور داشته باشند و بتوانند برای دانش‌آموزان به خوبی توضیح دهند و برایشان الگوی مناسبی باشند.

۲۳. مگر گشت ارشاد از بدحجابی و بی‌عفتی بانوان در جامعه جلوگیری نمی‌کند، پس چرا هنگام سوار کردن خانوم‌ها به ماشین گشت به آنها دست می‌زند؟

✓ گشت‌های امنیت اخلاقی وظیفه تذکر و مقابله با فعالیت‌های غیراخلاقی در جامعه را دارند و حضور این واحدهای انتظامی در درجه اول برای افزایش امنیت خانم‌ها در جامعه است. یکی از وظایف این گشت‌ها، تذکر به رعایت حجاب در معابر عمومی است و در بسیاری از اوقات کسی در این تذکرها، بازداشت نمی‌شود. اما اگر کسی در مقابل تذکر و راهنمایی برای رعایت حجاب اسلامی و قانونی مقاومت کند، مانند هر متخلف دیگری برای حضور در مراجع انتظامی مرتبط، بازداشت می‌شود. اگر کسی در مقابل یک واحد انتظامی، مقاومت کند در همه جای دنیا مرتکب یک جرم شده است. از اینجا به بعد دیگر بحث حجاب مطرح نیست. هر شخصی به دلیل مقاومت در برابر پلیس مرتکب یک جرم شده است و پلیس با او برخورد می‌کند.

واحدهای انتظامی معمولاً دارای ماموران خانم هستند، اما اگر آنها موفق به این کار نشوند و یا در صورت نبود آنها، از نیروهای مرد استفاده می‌شود. البته همه رفتارهای گشت ارشاد هم مثل هر مجموعه دیگری صحیح و بی‌نقص نیست و با نظارت و پیگیری باید بهتر شود.

در این زمینه بد نیست به رفتار پلیس در دیگر کشورها هم توجه کنیم. به عنوان مثال «سارا اورارد» را جستجو کنید. دختر جوانی که یک افسر پلیس انگلیسی به او

تجاوز کرد و بعد از قتل او، جنازه‌اش را هم در جنگل آتش زد! این موضوع به تایید دادگاه انگلیس هم رسیده است. یا در امریکا، «جرج فلوید» بخاطر دزدیدن یک بسته سیگار در وسط خیابان در حالتی که مقاومتی هم نداشت، دستگیر و با زانو خفه شد!

۲۴. چرا هزینه چادر و لباس‌های مناسب (همانند لباس‌های بلند و...) گران است؟ چرا تولید لباس‌های کوتاه و نامناسب متوقف نمی‌شود؟

✓ هر دو نکته حضرتعالی تاکنون بارها از سوی دلسوزان و فعالان حوزه عفاف و حجاب مطرح شده است و اقداماتی هم در خصوص آن انجام گرفته، ولی به نظر می‌رسد در هر دو بخش نیاز به کارهای بیشتر و جدی‌تری است. البته در خصوص گران‌تر بودن لباس‌های عقیفانه و پوشیده، یک مقدار منطقی است. چون این لباس‌ها پارچه و مواد اولیه بیشتری نیاز دارند. اما در مجموع تلاش برای کاهش هزینه و در دسترس قرار گرفتن اینگونه لباس‌ها برای کسانی که تلاش دارند حجاب مناسب و پوشش داشته باشند، امری لازم و ضروری است.

در خصوص تولید لباس‌های نامناسب هم تلاش‌هایی صورت گرفته است اما حفظ عفاف و حجاب، بیش از همه امری است که خود خانم‌ها باید ارزش و اهمیت آن را درک کرده و به آن تاکید داشته باشند. مثلاً چه بسا برای یک شب مهمانی لباس گران‌قیمتی تهیه کنیم ولی وقتی به مانتو بلندتر می‌رسیم، حساب و کتاب می‌کنیم!

۲۵. چرا آموزش پرورش در امر حجاب مؤثر نیست؟ و آموزش‌های لازم را به دانش‌آموزان نمی‌دهد؟

✓ این سؤال بسیار مهمی است و مخصوص حجاب هم نیست. در مسائل دیگری مثل مهارت‌افزایی یا هویت‌بخشی هم آموزش و پرورش ما به قدر کافی مؤثر نیست. بنابراین لازم است مسئولان آموزش و پرورش و اندیشمندان حوزه تعلیم و تربیت بیشتر تلاش و تحقیق کنند و پاسخگو باشند. تولید محتوای مناسب، انتخاب اساتید و معلمان مومن و معتقد بخشی از کاری است که آموزش و پرورش می‌تواند انجام دهد. البته در سال‌های گذشته اقدامات خوبی در زمینه گسترش حجاب صورت گرفته اما به هیچ وجه کافی نبوده و باید فعالیت‌های عمیق، با کیفیت و دقیق‌تری در این زمینه انجام شود.

از طرفی آموزش و اثرگذاری در روزگار ما معنای گسترده‌تری دارد. رسانه‌ها و فضای مجازی خیلی اوقات تاثیرشان بیشتر از هر نهاد و دستگاه دیگری است. بنابراین برای تربیت و آموزش فرزندان این سرزمین نیاز به نقشه جامع و همه‌جانبه فرهنگی و تربیتی است.

۲۶. حجاب در قرآن آمده یا یک دستور ساختگی است؟

✓ خود شما چه فکر می‌کنید؟ یعنی صدها میلیون خانم مسلمان در سراسر دنیا به خاطر یک دستور ساختگی حجاب را رعایت می‌کنند؟ نکته دیگر اینکه باید بدانید که مرجع احکام اسلامی فقط قرآن نیست و بخش

زیادی از احکام و مسائل اسلامی توسط پیامبر و ائمه معصومان علیهم السلام برای ما گفته شده است. پس اینکه یک حکم از احکام شرعی در قرآن نیامده باشد، نشان دهنده ساختگی بودن آن نیست.

با همه اینها موضوع ضرورت حجاب در آیه‌های مختلفی از قرآن آمده است. مثلاً آیه ۵۹ سوره احزاب که خداوند می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا؛ ای پیامبر با زنان و دختران خود و زنان مؤمنان بگو که خود را با چادر کامل بپوشانند، که این کار برای اینکه (به پاکدامنی) شناخته شوند تا از تعرض و جسارت (هوس‌رانان) آزار نبینند، بهتر است و خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.»

همچنین آیه ۳۱ سوره نور که به آیه حجاب مشهور است، می‌فرماید: «وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ...؛ و زنان مؤمن را بگو تا چشم‌ها (از نگاه ناروا) بپوشند و اندام جنسی‌شان را (از عمل زشت) محفوظ دارند و زینت و آرایش خود جز آنچه ناچاراً ظاهر می‌شود (بر دیگران) آشکار نسازند، و سر و سینه خودشان را بپوشانند و زینت و زیبایی خود را آشکار نسازند...»

بنابراین، آیه حجاب علاوه بر احکام اسلامی، در قرآن نیز آمده و بر آن تاکید شده است.

۲۷. هرکسی حجاب دارد دلش هم پاکه؟

✔ وقتی در محیطی به دنبال دوستی جدید هستید و در نگاه اول افراد را برانداز می‌کنید، آنکه لباس نامرتب و نامناسبی داشته باشد را برای گفتگو انتخاب می‌کنید یا آنکه مرتب و آراسته و موقر است؟ شما هیچ‌کدام را نمی‌شناسید و از درون او خبر ندارید ولی کسی که متین و مرتب‌تر به نظر می‌آید، احتمالاً شخصیت سالم‌تری دارد و قاعدتاً به او متمایل می‌شوید.

پاکی دل یک امر درونی است و به راحتی نمی‌توان در خصوص آن اظهار نظر کرد. تنها خداست که از دل‌های ما آگاه است و از درون ما خبر دارد. اما دل پاک نشانه‌هایی دارد که ظاهر عقیفانه و حیای در رفتار، می‌تواند یکی از نشانه‌های آن باشد. البته این امر مطلق نیست و ممکن است کسی برای ظاهرسازی یا هر نیت نادرست دیگری، درون ناپاک خود را در ظاهری زیبا مخفی کند. بنابراین، همه چیز را از ظاهر نمی‌توان تشخیص داد اما ظاهر یکی از نشانه‌های آن است.

۲۸. مگه به زور میشه حجاب گرفت؟

✔ راه همگانی کردن حجاب یا هر قانون خوب دیگری، آموزش، گفتگو و آگاهی دادن است. مثل بستن کمربند که ابتدا کمتر رعایت می‌شد ولی با آگاهی دادن بسیاری از افراد آن را رعایت می‌کنند. چون فهمیده‌اند که کمربند ایمنی (که چه بسا راحتی مان را در نشستن کمتر می‌کند) ولی برای امنیت ما لازم است. سختی کمربند را می‌پذیریم چون از نتایج مفید آن آگاه شده‌ایم. پلیس هم برای حفظ امنیت

سرنشینان خودرو، کسانی که این قانون را رعایت نمی‌کنند، جریمه می‌کند. حجاب یکی از احکام الهی و یکی از قوانین کشور است. در محیط‌های خصوصی، حجاب یک مساله بین هر فردی با خداست اما در فضای عمومی اجتماع، مساله فرق می‌کند. مثلاً هر کسی بگوید مگر به زور می‌شود پشت چراغ قرمز ایستاد؟ من دلم می‌خواهد همیشه از چراغ قرمز عبور کنم. یا حتی در مورد همین قوانین پوشش، یک آقای بگوید من می‌خواهم بدون پیراهن در خیابان‌ها راه بروم و به زور نمی‌شود پیراهن تن کسی کرد!

همان طور که رعایت بقیه قوانین برای همه لازم است، حجاب هم باید در کوچه و خیابان رعایت شود. بنابراین برای نهادینه کردن هر قانون و قاعده خوبی از آموزش و فرهنگ‌سازی باید استفاده کرد ولی برای کسانی که نسبت به قانون بی‌اهمیت هستند و امنیت اخلاقی جامعه را تهدید می‌کنند چاره‌ای جز جریمه و اعمال قانون نیست.

❓ ۲۹. اگر حجاب اجباری خوبه چرا سایر کشورهای مسلمان مثل دبی، عراق، عربستان و... حجابشان اختیاری است؟

✓ اولین نکته این است که بدانید بین کشور مسلمان و کشور دارای حکومت اسلامی تفاوت وجود دارد. ما کشورهای مسلمان زیادی داریم؛ اما کشورهای اسلامی زیادی نداریم. کشور اسلامی یعنی کشوری که بر اساس قوانین اسلام اداره شود. در میان کشورهای اسلامی هم وضع متفاوت است. یعنی برخی کمتر به قوانین اسلامی پایبند هستند و برخی بیشتر.

یکی از شخصیت‌های فرهنگی تعریف می‌کرد روزی در قاهره، پایتخت مصر سوار

تاکسی شده بودم. راننده از من پرسید اهل کدام کشور هستی؟ گفتم خودت حدس بزن. اسم برخی کشورها مثل لبنان و عراق را برد. جواب منفی دادم و به او گفتم من اهل اسلامی ترین کشور دنیا هستم. راننده بلافاصله به سمت من برگشت و گفت ایرانی هستی؟ جالب اینجاست که مصر خودش یک کشور اسلامی است.

اینکه اثرات حفظ حجاب در ایران، نسبت به کشورهای غربی و اسلامی چه بوده است را نیز می توان در آمار مربوط به جایگاه خانواده، امنیت، بهداشت، تحصیلات و ... برای خانم ها مقایسه کرد.

۳۰. آیا احترام بانوان پوشیده در جامعه و ذهن مردها بیشتر است یا بانوان بدون پوشش؟

✓ نظر خود شما چیست؟ به نظرتان دیگران وقتی یک خانم را از روی ظاهر قضاوت می کنند برای او ارزش بیشتری قائل هستند، یا زمانی که بر اساس توانایی های فکری، هنری و ... او را می شناسند؟ یک خانم دانشمند محترم تر است یا یک خانم مانکن؟! به نظر می رسد پاسخ روشن است و در همه جای دنیا پاسخ یکی است.

بعضی آزمایش های اجتماعی در ایران و برخی کشورهای غربی انجام شده است که یک خانم با پوشش کم یا بدحجاب و همان خانم با پوشش مناسب و یا با حجاب در اجتماع حضور پیدا کرده است. عکس العمل دیگران نسبت به او در این دو حالت به نحو کاملاً مشخصی، متفاوت است. خانم کم حجاب یا با پوشش کمتر، بسیار بیشتر در معرض مزاحمت های خیابانی و متلک ها و آزار بوده است. در حالی که در حالت

دوم، این موارد بسیار بسیار کمتر یا حتی نزدیک به صفر بوده است. نمونه‌های این آزمایش‌های اجتماعی را می‌توانید با جستجو در فضای مجازی پیدا و مشاهده کنید. (مثلاً «آزمایش اجتماعی با حجاب و بی‌حجاب بودن در امریکا» را جستجو کنید.)

؟ ۳۱. آیا آرامش روانی در جامعه زنان با حجاب بیشتر است یا بی‌حجاب؟

✓ اجازه دهید خانم «اشلی دیواین» بانوی امریکایی به این سوال پاسخ دهد. ایشان تازه اسلام آورده و حجاب را انتخاب کرده است. توصیف او اینگونه است: «انتخاب پوشش، سطحی از افتخار و احترام و حریم خصوصی به‌گونه‌ای امن را ایجاد می‌کند که به خوبی نشان می‌دهد من به زیبایی ازدواج کرده‌ام و دسترسی به من امکان‌پذیر نیست و فاصله‌ای بین من و غریبه‌ها (و یا هرکسی که بخوادم از او فاصله داشته باشم) ایجاد می‌نماید؛ فاصله‌ای که در جامعه ارزشمند است و چیزی است که به نظر می‌رسد در طی نسل‌ها از بین رفته و گم شده است. این فاصله در جلوگیری از توجه‌های ناخواسته‌ای که بیشترین ناراحتی را در پی دارند به خوبی به کار می‌آید. پوشاندن موهایم نه تنها کاری عقیف و محجوبانه است، بلکه زیبا، راحت و کاربردی هم می‌باشد. دیگر مجبور نیستم مدام نگران حالت دادن به موهایم باشم تا قضاوت‌های سطحی افراد جامعه را برطرف کنم.

من سال‌های زیادی از بزرگسالی‌ام را صرف یافتن راه‌هایی کرده‌ام تا پوششی برگزینم که موانع و مشکلات ایجادشده توسط مردم نادان را در پی نداشته باشد... کلاه، دستمال‌سر، کلاه سایبان‌دار و چندین چیز دیگر را امتحان کرده‌ام. درنهایت، ترجیح می‌دهم روسری ببوشم، و زمانی که موهای خود را با روسری می‌پوشانم احساس می‌کنم زیباترین و قوی‌ترین فرد هستم.»

۳۲. چرا حجاب داشته باشیم وقتی خودمون راحت نیستیم؟ چرا این همه سختی؟

✓ چرا این همه سختی درس خواندن؟ چرا این همه سختی مسواک زدن؟! چرا این همه سختی کار کردن ... و خیلی از سختی‌های دیگر! و این طبیعت زندگی دنیا است. فقط باید هوشمندانه سختی‌های درست را بپذیریم تا به سختی‌های بیشتر و بدتری دچار نشویم. اگر سختی ورزش کردن را نپذیریم فردا سختی مریضی و اضافه وزن و پا درد و کمردرد را باید تحمل کنیم! اصلاً رشد و قوی شدن بدون سختی ممکن است؟!!

جالب اینکه بسیاری از خانم‌های کم‌حجاب یا بی‌حجاب هم در پوشش خود راحت نیستند و زمان زیادی را صرف نگهداری موها و آرایش چهره و لباس می‌کنند. یا کفش‌های خاص پاشنه بلندی را می‌پوشند که هیچ راحتی نیست و به بدن آسیب می‌رساند، و این سختی را به جان می‌خرند فقط برای اینکه زیباتر به نظر برسند! در حالی که تحمل این سختی‌ها جز جلب نظر عده‌ای از مردم هیچ دستاوردی برای آنها ندارد و چه بسا به جسم‌شان آسیب بزند. اما در سوی دیگر ماجرا حفظ حجاب و تحمل سختی‌های آن در کنار همه برکات دنیوی، پاداش‌های بزرگی در آخرت دارد. بر اساس احادیث هر عبادتی که سخت‌تر باشد، ثواب بیشتری هم خواهد داشت. بنابراین، فقط حجاب نیست که گاهی سختی‌هایی دارد و بی‌حجابی هم سختی‌های خودش را دارد. با این تفاوت که بی‌حجابی جز جلب نگاه مسموم و در معرض تعرض بیشتر قرار گرفتن دستاوردی ندارد ولی افراد با حجاب ضمن آرامش و محافظت از لطافت خودشان، پاداش و رضایت خدای متعال را هم به دست می‌آورند.

❓ ۳۳. اگر چادر امنیت می‌آورد، چرا در ماجرای اغتشاشات خانم‌های مذهبی و با حجاب امنیت نداشتند؟

✔ از کسانی که آمبولانس و اتوبوس عمومی و مغازه مردم را به آتش می‌کشند، چه توقعی است؟! انتظار دارید به خانم‌های مذهبی رحم کنند؟ متأسفانه برخلاف شعارهایی که اغتشاشگران و حامیان خارجی آنها سر می‌دهند و از آزاداندیشی، دیکتاتورستیزی و احترام به زنان سخن می‌گویند ولی در واقع آنها به دنبال رواج بی‌دینی و غربی‌سازی کشور هستند و بنابراین به خانم محجبه (و حتی مردان مذهبی) حمله می‌کنند.

اتفاقاً زنانی که در کشورهای به اصطلاح آزاد زندگی می‌کنند، امنیت حجاب را یکی از دلایل علاقه خود به حجاب عنوان می‌کنند. نمونه‌ها و آزمایشات اجتماعی زیادی نیز این مساله را ثابت کرده است.

البته افراد محدودی در کشورهای غربی به دنبال ایجاد ناامنی و بی‌حجابی اجباری برای زنان مسلمان هستند ولی این امر در مقابل ناامنی موجود برای خانم‌های بی‌حجاب بسیار کمتر است.

❓ ۳۴. اگر حجاب و عفاف موجب رشد جامعه می‌شود چرا کشورهای غربی پیشرفت‌های بیشتری نسبت به جمهوری اسلامی داشته‌اند؟

✔ اول اینکه پیشرفت‌های کشورهای غربی دلایل دیگری دارد. از مهم‌ترین آنها چند صدسال استعمار کشورهای آسیایی، آفریقایی و امریکای جنوبی است. مشهور است پرتغالی‌ها این قدر از آفریقا طلا غارت کرده بودند که طلا در آنجا بی‌ارزش

شده بود! یا اینکه کشور اسپانیا ۴۶ میلیون جمعیت دارد ولی ۵۰۰ میلیون نفر به زبان اسپانیایی صحبت می‌کنند! چون سالها امریکای لاتین تحت استعمار آنها بود! یا نیمی از افریقا به زبان فرانسوی صحبت می‌کنند چون مستعمره آنها بوده‌اند! یا بریتانیا به قدری مستعمراتش را گسترش داد که مدعی شد آفتاب در آن هرگز غروب نمی‌کند! (یعنی از غرب تا شرق در تصرف آنها بود!) و قرن‌ها با چپاول دیگر ملت‌ها، خرج کردند تا کشور خودشان را آباد کنند و از طرفی با کارشکنی مانع پیشرفت کشورهای غیرهمسو می‌شوند مثل تحریم یا ترور دانشمندان و هر خرابکاری دیگر. با این همه به تایید پایگاه استنادی بین المللی، ایران سریع‌ترین رشد علمی را در جهان داشته است و در بین ۲۵۰ کشور به رتبه ۱۶ رسیده است.

البته بعضی ویژگی‌های مثبت مثل نظم، سخت‌کوشی، کار دقیق و ... هم در پیشرفت کشورهای غربی موثر بوده است ولی از قضا آنچه باعث از هم گسیختگی، افسردگی و انحطاط اخلاقی است، رعایت نکردن احکام الهی است مثل آزادی‌های افراطی، مصرف الکل، لذت‌گرایی و... نتیجه اینکه پیشرفت یا پسرفت یک کشور مولفه‌های بسیاری زیادی دارد.

به استناد منابع جهانی، ارزش‌های اخلاقی که با متغیر حجاب ارتباط دارد؛ در کشورهای غربی به کمترین حد رسیده است. به عنوان مثال طبق گزارش بین المللی World Family Map کشوری مثل فرانسه نزدیک به شصت درصد تولدهای آن خارج از خانواده است. در برخی مدارس شهرهای اروپایی مثل هامبورگ آلمان، اگر دانش‌آموزی پدر و مادرش معلوم باشد مایه افتخارش است! غرب به قدری پیشرفت کرده است که با حیوان و اشیاء هم ازدواج می‌کنند!

❓ ۳۵. هرکسی مختار است سبک پوشش خود را انتخاب کند و ما باید به عقاید هم احترام بگذاریم، بنابراین در حیطة حجاب اجازه امر به معروف نیست.

✔ همینطور هر شخصی در انتخاب محل زندگی خود اختیار دارد. ولی آیا کسی می‌تواند به این بهانه در وسط یک میدان خانه بسازد؟ و بگوید هر کسی اختیار خود را دارد و من علاقه دارم اینجا زندگی کنم؟ یا فردی بگوید دلم می‌خواهد با صدای بلند موسیقی گوش بدهم و در مقابل اعتراض همسایه‌ها بگویم به عقاید هم احترام بگذاریم؟! خیلی از تعاریف مثل علاقه، اختیار و عقیده وقتی جنبه اجتماعی پیدا می‌کنند؛ از حیطة شخصی خارج می‌شود و بر اساس فرهنگ و قانون آن جامعه تعریف می‌شوند.

بنابراین حدود اختیار در محیط خصوصی و اجتماعی، متفاوت است. در اجتماع هر شخص موظف به رعایت قوانینی است که فرهنگ و عرف جامعه مشخص می‌کند و طبیعی است که در کشور ما که اکثریت قریب به اتفاق مردم مسلمان هستند، این قوانین از اسلام گرفته شده باشد.

ضمن آنکه امر به خوبی و پاکی‌ها و نهی دیگران از بدی‌ها برای حفظ آرامش و سلامت جامعه ضروری است و جزئی از مسئولیت اجتماعی ماست.

۳۶. ریشه اصلی این بی‌حجابی‌ها و کشف حجاب‌های اخیر چیست؟

✔ اکثریت مطلق مردم کشورمان مسلمان هستند و به امور مذهبی و دینی اهتمام دارند. حضور ده‌ها میلیون‌ها نفر در مراسمات مختلف مذهبی به خوبی گواه این امر است. اما بخش کوچکی از مردم نیز هستند که اعتقادی به دین و اسلام ندارند و از همان روزهای اول انقلاب نیز با مردم همراه نبودند.

بهشت این افراد، جهان غرب است و حاضرند همه چیز خود را برای راضی کردن غربی‌ها یا زندگی در آن کشورها بدهند. البته این عده در اقلیت هستند. ولی در سال‌های اخیر به کمک فضای مجازی، این افراد (که مستقیم و غیرمستقیم از سوی دشمنان کشور حمایت می‌شوند) با تکنیک‌های رسانه‌ای صدای بلندتری پیدا کرده‌اند و با تبلیغات فراوان و فریب، تلاش می‌کنند خودشان را نماینده مردم جا بزنند. از طرف دیگر این نقشه‌ای است که در گذشته غرب از آن نتیجه گرفته است. مسلمانان هشتصد سال در اندلس اروپا حکومت کردند. ولی در نهایت در اثر ترویج فساد و فحشا توسط عوامل غربی حکومتشان سست شد و از بین رفت. می‌توانید با جستجوی مستند ویدئویی «طلوع و غروب اندلس» از این واقعه کامل آگاه شوید. کشف حجاب هم محصول یک کار طولانی و چند ساله دشمنان خارجی و عوامل داخلی آنها در بستر شبکه‌های مجازی و ماهواره‌ای است. بنابراین، وضعیت اخیر از سوی عده معدودی از افراد غرب‌زده یا فریب‌خورده، حاصل برنامه‌های بلندمدت دشمن است و به همین میزان هم متوقف نشده و ادامه پیدا خواهد کرد. البته کم‌کاری‌ها در بخش آموزش و فرهنگ‌سازی عفاف و حجاب از سوی مراکز و نهادهای فرهنگی هم بی‌تاثیر نبوده است!

۳۷. چه چیز باعث شده نوجوانان امروز کمتر از مسئله حجاب استقبال کنند و از چه روشی می‌توان بدینی آنها نسبت به حجاب را کاهش داد و از بین برد؟

✓ دغدغه خوب شما جای شکر و سپاس دارد. مسأله حجاب برای برخی نوجوانان یک مسأله فکری نیست و بیشتر جنبه احساسی دارد. حجاب در نگاه دشمنان اسلام و انقلاب نیز یک موضوع جدی است و سال‌هاست که روی این موضوع کارهای تخریبی می‌کنند و تلاش دارند با تولید و انتشار محصولات مختلف رسانه‌ای، حجاب را در نظر نسل جوان تخریب کنند.

تبیین ارزش حجاب نیازمند فهم زبان امروز و ارتباط نزدیک با مخاطب است. در کنار وظایفی که معلمان و مسئولان فرهنگی دارند، هر دختر و خانم با حجابی هم باید بتواند دیگران را نسبت به حجاب توجه کرده و خوشبین کند.

در قدم اول مطالعه و فهم دقیق دلایل روشن و ارزش حجاب و در گام بعد رفتار مناسب با دیگران. بسیاری از اوقات رفتارهای خوب و زیبای دختران و خانم‌های محجبه، اثر بسیار بیشتری از روش‌های استدلالی یا محصولات فرهنگی متفرقه دارد. بنابراین، ترویج حجاب و ارزش آن نیازمند توجه و فعالیت همه افراد است و در این زمینه هیچکس نباید منتظر حرکت دیگران باشد.

۳۸. چرا مسئولین کشور با بی حجاب‌ها برخورد قاطع و بازدارنده ندارند؟

✓ مسئولان کشور در بخش‌های مختلف تلاش می‌کنند فرهنگ حیا و حجاب را ترویج دهند و از طرفی با فعالیت‌های فرهنگی و قانونی با کسانی که بدحجابی و بی‌حجابی را گسترش می‌دهند، برخورد نمایند. واحدهای امنیت اخلاقی یکی از این ابزارهای قانونی هستند. اما راه اصلی نهادینه شدن فرهنگ عفاف و حجاب برخوردهای قانونی نیست و نمی‌توان این امر را تنها به برخوردهای قضایی سپرد. همه مراکز، دستگاه‌ها و مجموعه‌های فرهنگی و مذهبی باید در این امر تلاش کنند و همچنین بر همه ما، خصوصاً خانم‌های مومن و خوش‌فکر وظیفه است تا با مهربانی، ادب و منطق روشن از این سنت ایرانی-اسلامی در برابر هجمه‌های فرهنگ غرب، محافظت کنیم.

۳۹. آیا حجاب فقط به چادر است؟ با لباس بلند ولی بدون چادر باشیم یعنی بی‌حجابیم؟

✓ حجاب بر اساس احکام اسلامی، تعریف مشخصی دارد. بر خانم‌ها لازم است بدن خود را (البته به جز صورت و دست‌ها تا مچ) از نامحرم بپوشانند. هر پوششی که این کار را انجام دهد، حجاب محسوب می‌شود. این کار برای عدم جلب توجه و تحریک دیگران است. بنابراین لباسی که اندام بدن در آن کمتر مشخص باشد، به حقیقت حجاب نزدیک‌تر است. در این میان طبیعتاً چادر که بیشترین پوشش را ایجاد می‌کند؛ بهترین حجاب است. اما این به معنای بی‌حجابی یا بدحجابی خانم‌های غیر چادری نیست و چه بسیار خانم‌هایی که با روسری و لباس‌های متناسب، حجاب کامل و اسلامی خود را حفظ می‌کنند.